

Izhaja v Trstu

vsako soboto opoldne.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Uredništvo in upravnništvo
ul. del Lavatoio
št. 1, I.

TELEFON 18-67.

NARODNI DELAVEC

Posamezne štev. se prodajajo po 6 vin

Inserati se računajo na milimetre v širini ene kolone, in sicer po 8 vin. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru.

Naročnina za celo leto K 4.—; za pol leta in za četrt leta razmerno.

Glasilo „Narodne delavske organizacije“ v Trstu.

Slovenski delavci!

DANES dne 26. septembra 1908. nas obiščeta državnozborska poslanca tovariša

Klofač in Buřival

zastopnika bratskega nam češkega narodnega delavstva.

Na čast milim gostom priredi podpisana „Narodna delavska organizacija“ drevi ob 8. uri v gledališni dvorani „Narodnega Doma“

„Delavski .: večer“.

V nedeljo, dne 27. septembra 1908. ob 10. uri predpoludne pa bode v gledališni dvorani „Narodnega Doma“:

JAVNI SHOD

kjer bodeta govorila oba imenovana državnozborska poslanca.

Slovenski delavci!

Dolžnost vsakega zavednega slovenskega delavca je, da prihiti na obe prireditvi posebno na javni shod, da pokaže s tem zastopnikom češkega delavstva, da slovensko delavstvo v Trstu napreduje in da hoče napredovati!

TRST, dne 26. septembra 1908.

„Narodna delavska organizacija“.

PODLISTEK.

Mlada Turčija.

Evropo je uvedba turške ustave preplašila, kakor že zdavnaj ne kateri dogodek prej. Državniki so se izražali seveda prijazno, poslaniki v Carigradu so čestitali, pa vladarji so se začeli shajati, dogovarjali so se o novem stanju stvari ter o vsem, kar bi se utegnilo izcimiti iz tega. Ni čuda: Anglija šteje v številu svojih podanikov sto milijonov Mohamedoncev; Avstro-Ogrska sedi v Bosni in Hercegovini že trideset let in še vedno ne ve, sedi li na svojem ali na tujem; Italija je gledala že leta čez Adrijo na Albanijo ko na svojo najnovejšo provinco: Rusko ima na Krimu Tatare in na Kavkazu Čerkeze, kateri odkrito pravijo, da njih car ni v Petrogradu ampak v Stambulu; Nemčija je kapitalizirala maloazijske železnice — torej dovolj povcdov, nad katerimi se človek lahko zamisli in ki dajejo mnogo gradiva za pogovore in dogovore. In glas ni tega nikdo povedal, pa marsikdo čuti: turška nevarnost je tu. In čeprav ni napada na, kakor je bila v časih, ko je vničila vzhodno rimsko cesarstvo, preplavila Ogrsko in ob

Krvavi dogodki v Ljubljani.

Kri je tekla te dni po ljubljanskih ulicah. V soboto je bil mir. Zvečer je bilo nekaj demonstracij; a nič hudega. V nedeljo je bil cel dan mir. Zvečer pa so se začeli ljudje zbirati. Vlada je namreč postavila po ulicah nemško vojaštvo, ki ga Slovenci že od početka ne morejo trpeti. To vojaštvo je s svojim postopanjem izzvalo odpor, vsled česar so ljudje začeli kričati na vojake. Ljudje so se zbirali posebno v Šelemburgovih in Prešernovih ulicah, kjer so mirno demonstrirali. Vojaštvo je demonstrante razgnalo nazaj. Občinstvo se je zopet zbralo na Sv. Petra cesti, deloma na Marijinem trgu in na Francišanskem mostu.

Poročnik Mayer je s piketom vojakov zapiral Prešernove ulice in je iz lastne inicijative komandiral vojake v Stritarjeve ulice. Demonstranti so se umikali vojakom deloma pred Rotovž in dalje, pred škofi, o, deloma na Pogačarjev trg.

Nemško vojaštvo se je obnašalo surovo. Ubila sta dva Slovenci, ranjenih mnogo, med njimi kontoristinja Ana Traven. V Ljubljani je vse polno ranjenih ljudi. Krvoprolitje so zakrivali vojaki. Posebno poročnik Mayer doma iz Ljubljane, je postopal neusmiljeno. Dal je streljati na 30 ljudi, ki niso drugega počeli ko vpili. In sicer je Mayer dal strelati proti izrecni prepovedi od strani višje oblasti. Mayer je moral bežati iz Ljubljane. Njegovi vojaki so streljali za bežečimi ljudmi. Vsi poškodovanci so ranjeni od zadej.

Ko je vstrelil oddelek poročnika Mayerja, so v bližini stoječi oddelki Belgicev začeli glasno ploskati in kričati „Diese Windische Hunde müssen wir heute totschiagen“. Znani poročnik König je šouval na ljudi svojega psa, neki oficir pa je streljal na ljudi z revolverjem skozi okno svojega stanovanja.

Strahovito surovo so se obnašali tudi dragonci, ki so proti vsem predpisom tolkli po mirnih ljudeh s sabljami, ko so množice že razpršili. Dragonski oficirji so šli s sabljami na gospodične in gospode, ki so iz vežnih vrat svojih hiš gledali na cesto.

Aretiranih je mnogo popolnoma nedolžnih ljudi. Poročnik Mayer ni pustil k ranjencem zdravnikov dr. Illnerja, dr. Oražna in dr. Rusa.

Pero ne more popisati tega, kar so počeli vojaki. Govori se, da so se vsi pod-

legala prestolnico habsburško, dovolj je že, da se lahko brani, in da bode hotela rektificirati nekoliko dejstev z nedavne minulosti. In zdi se, da bode. Politika demokratične, ustavne Turčije ne more iti po isti poti, po kateri je šla dosedanja sultanska. Ne bode mogla živeti od zaničanja, to je od nesporazumljenja in ljubosumnosti evropskih velesil. Ne bo fatalistiško otrpla in zadovoljna z življenjem od dne do dne.

Turški človek stopa v prvič na pozorišče svetovne zgodovine kot narodni individuum. Do zdaj je bil tam kot slepa, močna, pa vedena in molčeča masa. Druge podobe ni imel in drugače se z njim ni računalo. Sultan je bil njena glava, duša, oko, sluh in jezik. In turška država — to je bil on. Sedaj je dogospodaril. Bil je vse in zdaj ni nič. Revolucionarno gibanje je razgnalo in pozaprlo njegove kreature, postavlja in odstavlja ministre, daje povelja armadi, kliče domov progance, odpira ječe, izganja parasite iz uradov, gradi ladje in mobilizuje vojake. In kakor senca gleda nekdanj vsemogočni sultan na vse to, molči in kima z glavo, pa tudi to kimanje ima pomen samo zanj in edino le zanj predvsem — mu je dokaz, da ta glava sedi še na ramenih...

In iz česa je zložen najnovejši narodni,

častniki 27. pešpolka zarotili, da bodo streljali na vsakogar. Streljali so za bežečimi se predno je poročnik Mayer dal svoje povelje. Strelali so padali večimoma posamezni. Hiteči so za ljudmi čez francišanski most notri do pred škotije.

Ljudstva je bilo vse črno na ulicah, a posebni miritelji so mirili ljudstvo, ki je bilo do skrajnosti ogorčeno nad bešnim postopanjem nemških vojakov.

Ustreljena sta bila pred škofijo: Rudolf Lunder, 24-letni strojnik „Narodne tiskarne“ v trenutku, ko je s svojo nevesto odhajal; zadet je bil od zadaj v pljuča.

Ivan Adamič, 15-letni četrtošolec, kateremu je krogla predrila pleča in šla skozi pljuča na drugi strani ven. Katehet je ranjenca dal v poslednje olje.

7 oseb je bilo še težko ranjenih in nebroj ljudi je vdobilo lahke poškodbe.

Mestni svet je protestoval v posebni seji proti postopanju vlade in vojaštva. Sprejela se je sledeča resolucija:

1. Čemu da je civilna oblast prej tej priliki porabila ravno nemški polk, ki vedoma sovraži vse, kar je slovensko? 2. Čemu se je izročilo vodstvo mladim častnikom, ki žive po naukih takozvane „halts' Maul“ kulture? 3. Čemu se je streljalo na množico na mestu, kjer ni mogla napraviti sploh nikake škode? 4. Čemu se je streljalo na množico, katera je bežala? 5. Čemu se je večkrat in posamezno streljalo? in 6. Čemu se je streljalo brez ukaza političnega komisarja, ne da bi se bila poprej množica, kakor je to v kulturnih državah v navadi, opozorila da hoče vojaštvo streljati? Konečno apeluje občinski svet na vse slovenske in slovanske poslance, da v državnem zboru kakor v delegacijah vse potrebno ukrenejo, da bo vojaška strahovlada postavljena pred polno odgovornost za prelioto kri, katera se kadi z ljubljanskega tlaka.

Demonstracije so bile tudi v Celju. V Mariboru in Celju so Nemci razbijali Slovencev okna. Nemški ministri zahtevajo ostrih odredb proti Slovencev.

Če se poprašamo, kdo je zakrivil žalostne dogodbe, moramo reči, da je prvi krivec vlada sama, ki v Ptuj v varstvo Slovencev ni ganila niti z mazincem, med tem ko je v Ljubljani vojaštvo brez vzroka streljalo. Če bi bila vlada v Ptuj vršila svojo dolžnost, ne bi sedaj imela krvavih ljubljanskih dni. Drugič pa je bilo krivo tudi to, da se pošilja na ljudi nemško vojaštvo, ki je s prebivalstvom v vednem nasprotju.

Naj bi sedaj preleta kri bila seme, iz katerega naj bi zrastle popolno gospo-

individuum? Z najboljšega materjala na svetu. Turški človek je tip zdravega korenjaka, katerega ni pokvaril niti alkohol, niti pseudokultura stare Evrope. Ima živce kakor z drota in njegovo verstvo mu ni zlomilo hrbitišča kakor neresničnim Arijcem. Je čistit, ne p zna laži, sleparstva in hi navstva. Njegove potrebe se zelo majhne, pa tudi tem se zna odpovedati, ako ni nade, da bi te utešil. Za časa miru je zamišljen opazovalec vseh stvari okolo sebe, v boju vstvarja iz njega njegovo fatalistiško naziranje na življenje najboljšega v jaka. Je logičen v govoru, rezek v odgovoru in namesto književne kulture ima kulturo srca. V celem narodu ni znan pojem besede aristokrat, pa ves narod je narod aristokratov.

In ti bodo sedaj odločali o sebi in o drugih. Nimajo sedaj vidnih vodilnih glav, pa nimajo tudi skrbi radi njih. Vsak obrat v zgodovini je dvignil na površje voditelje, kakeršnih je potreboval.

So leta, ko se zdi, da se na svetu prav nič ne godi. In so zopet trenotki, ko lahko slišiš nagle korake zgodovine ljudstva. Hiti nekam, ima ironičen nasmeh na ustnih in s prstom vzdignene roke vabi k opazovanju, kateremu se pripravlja vrsta nepredvidenih iznenadenj. Zgodovina ve o njih in se ironično smehlja...

darsko osamosvojenje Slovencev tujega kapitala. Ti dogodki bodo Slovencev brez dvoma mnogo škodili. Naj bi saj na gospodarskem polju bili za nas mejniki — k popolni gospodarski neodvisnosti. Naše geslo bodi: Proti tujemu kapitalu! Ta je močan pri nas! Nanj se ozira vlada! Zato zrušimo moč nemškega kapitala!

Grozovitosti vojakov.

Pripovedujejo: V noči od sobote na nedeljo so dragonci izbirali posameznike in so jih gnali v park pred justično palačo; tu so jih potem, poedince, ki so se rešili pred konjskimi kopiti semkaj, obdelavali s plosko sablje neusmiljeno po hrbtu in po stegnih itd. Zraven so se pridružali: „Čak, hudič, jaz ti bom že pokazal“. Potem so sekali s sabljami v grmovje, če bi bil kdo skrit, bi ga gotovo ubili. — V nedeljo je videlo mnogih prič, kako so dragonci vodili aretirance v „Verpflegsmagazin“ in jih pretepali in suvali. Zakaj pa je sodnija tu in policija? Tako postopanje je ljudi silno ogorčilo ter je najhujše obsodbe vredno!

Pogreb žrtev v Ljubljani.

Ljubljana je bila v torek v žalni obleki. Vse mesto je bilo v črnih zastavah, ljudstvo je nosilo žalna znamenja, dijaki so imeli črne kravate v znak žalosti za umorjenim tovarišem. Po ulicah se je gnetlo ljudij. Prišlo je tudi mnogo občinstva z dežele. Postavilo se je reditelje s slovenskimi trobojnimi znaki na levem rokavu. Po mestu so gorele svetilke z žalnimi znaki. Vsa pot iz mesta do pokopališča pri Sv. Krištofu je bila skozi dve uri polna občinstva. Dolgo je trajalo, predno se je mogel razvrstiti sprevod. Sprevod je šel od pokopališča pri Sv. Krištofu skozi mesto po Dunajski cesti na novo pokopališče. Nad 30.000 ljudij se je udeležilo pogreba. Vodil je kondukt prošt Sajovic s 5 duhovniki. Udeležniki so bili po večini v žalnih oblekah; jako velika je bila udeležba od strani dam. Sprevod se je pomikal, velikanska množica, celo mesto v črnih zastavah, svetilke gorijo, prodajalne so zaprte, istotako gostilne in kavarne, zvonovi pojo turčne pesmi o nesrečnih žrtvah — res slovesen trenotek nesobčnega slovenskega žalovanja. — 25 društvenih zastav je bilo v sprevodu, nebroj lepih vencev, Sokolov je bilo 500, telovadnega odseka 50. Socialistov v sklenjenih vrstah je bilo 600. Na pokopališču so napravili Sokoli špalir. Sokoli so nesli krsti do groba. Tisoči in tisoči ljudstva so se razvrstili po pokopališču in okoli, društva z zastavami in venci okoli grobov. Ko je

Človek pa more samo vgibati, kam neki gre in kaj namerava.

In tako se zdi, da se draga naša širša domovina odloči za definitivno pripojenje obeh okupiranih dežel, predno se snide turški parlament. Morda uvede v obeh deželah tudi ustavo — pa s tem ne bo pomagala sebi in ne zadovoljila drugih. S svojim topim birokratskim sistemom je dosegla v dobi tridesetletne okupacije jedno: vse prebivalstvo se ozira na davno turško gospodarstvo ko na zgubljeni raj, in nova turška ustava je odločno mnogo boljša nego ta, katero mu bodo podelili gospodje z Dunaja in Budimpeste. Po grško-turški vojski je silila zmagovalna turška armada, naj se da povelje marsirati v Bosno in Hercegovino in prebivalstvo obeh dežel je bilo pripravljeno vstati — danes se je premenilo samo v toliko, da so germanizacija, madžarizacija, pokatoličevanje in črnozolti birokratizem se bolj omerjeni nego so bili tačas, Turško pa, katero ni nikdar jemalo podvrženim narodom jezika in vere, ima danes ustavo, katera jamči vsem ljudem za osebno prostost in jednakost vseh...

Ruska jako trdovratno molči o projektu železnice, s katero namerava prerezati deželo „bolnega moža“ zato je pa s kisljo dostojnostjo izjavila, da počaka s svo-

prošt Sajovic opravil molitve, je govoril žrtvam v slovo, župan Hribar za njim je govoril dr. Tavčar. Tako iz srca so šle besede govornikom, da so ljudje ihteli, jokali, neizrečena ginjenost je zavlada med občinstvom, župan Hribar je moral prekiniti svoj govor, ker so ga zalile solze, čez čas je nadaljeval. Užaljena slovenska duša je jokala ob grobu nesrečnih žrtev, ihtela je ter dajala duška svoji neizmerni bolesti. Župan Hribar je govoril ognjevito o ljubezni do domovine, tolažil nesrečne rodbine in vskljnil, da naj iz prelite krvi vskljije sloga med nami, ki je tako nujno potrebujemo. Dr. Tavčarjev govor pa je bil mogočen klic užaljene duše, ki se poglubi v svoji žalosti, da da toliko glasneje duška svojemu čutilu. To je bil pomemben klic proti sistemu, avstrijskemu birokratizmu, ki ima na vesti obe žrtvi. Zaorila je iz tisočev grl prisega: Boj temu sistemu: Veličastna groza je objemala udeležnike, prevetali so jih čuti, da iz prelite krvi žrtev vskljije nova doba slovenske zavesti, slovenskega ponosa in neizprosne boja proti našim sovragom. Pevci so zapeli pod vodstvom Hubadovim žalostinke, na kar je govoril zastopnik socialne demokracije A. Kristan, ki je izrekel med drugim željo, naj skoro nastopi socialna in demokratična država, potem ne bo več takih žrtev... Mrak je legal na zemljo, občinstvo pa je zapuščalo pokopališče ter se polagoma razšlo. Po mestu je bil mir.

Vojakov v torek popoldan ni bilo na ulici. Niso smeli. „Pridni nemški vojaki“ so morali sedeti lepo doma v vojašnicah. Poti do vojašnice „vrljih“ Belgijcev so bile zastražene od orožnikov. Prebivalstvo je bilo poslušno pozivu ljubljanskega župana, naj bo mirno. In res se mir ni kalil. Dokler so imeli javni mir in red v rokah vojaki in vlada, je bilo strašno, sedaj pa je bil takoj mir. Poštno ravnateljstvo v Ljubljani je konfisciralo 5 dopisnic, na katerih so se bahali „Belgijci“, kako so streljali Slovence. Kakšni suroveži so ti „brave Soldaten“ 27. polka, se vidi iz tega, da so še v ponedeljek skozi okna vojašnice kričali na pasante: „Windische Hunde!“ „Lausbuben!“ Slavni poročnik Mayer je imel baje dopust pa je šel prostovoljno v službo; rekel je baje: „Ich muss die windischen Hunde totschiagen!“

Ljubljanski mestni svet

je imel v četrtek izredno sejo, v kateri je med drugim župan Hribar izrekel sožalje mesta družinam nesrečnih žrtev ter se spominjal teh v ginljivih besedah. Z veliko indignacijo je vzelo mnogobrojno občinstvo na znanje, da sta bili žrtvi zadeti zadej, kakor tudi drugi ranjenci. V mestnem muzeju otvorijo dvorano, ki bo imela naslov „Dvorana žrtev 20. septembra“, v kateri bodo sbrani trakovci vojcev, ki so bili položeni na krsti. Rediteljski odsek, obstoječ iz vseh treh slov. strank, bo deloval naprej, da pomaga ranjencem ter da se napravi padlim spomenik. Izda se oklic za prispevke. Župan je naznanil sožalje mest Praga in Zagreb. Končno je ožigosal nemške časnike, ki so tako lagali o Ljubljani, prijel tudi nemškega ministra Pradeja, katerega je informirala neka histerična ženska. Na predlog dr. Tavčarja se je izrekla zahvala deželni zboru goriškemu za manifestacno sožalje.

jimi reformnimi načrti, dokler se prepriča, ali si bode mogla obnovljena država sama napraviti red.

V oči bode zamolklost Bolgarije. Častihlepni Koburg je že sanjal o kraljevi kroni, o pripojenju Macedonije in bogovi vedo o čem še — med tem se je veter obrnil in ne samo, da mu je odnesel vse te sanje, prinesel mu je tudi upravičeni strah, da se demokratična Turška spomni na svojo suvereniteto nad Rumelijo, katero je bil vzela pokojni Battenberg v svojo upravo...

Neprijetno zadeti so tudi v Berlinu. Seveda, ustavo — pa tako si je niso mislili! Prijatelj sultan je nula, prijatelji z Visoke Porte so se raztekli po vsem svetu ali so pa zaprti in vodilna struja glasno govori o razlastitvi železnic v Mali Aziji — ne, tako si te ustave niso mislili. In nesigurnost bodočih stvari je privedla nečaka in ujca skupaj in obe kronani glavi sta se posvetovali.

In Grki so tudi razočarani. Ko je vspametelo v Carigradu navdušenje nad ustavo, vriskali so Grki z drugimi — pa kmalo so obmolnili. Turki so proglasili, da bi bil že čas vzeti otok Kreto v lastno upravo, ker so zmagali v vojski, katero so vojskovali baš za Kreto. Grki niso mislili, da se bodo navdušeni Turki spomnili na

Kri mučnikov je bila žrtvovana v narodni blagor.

Kar se ni zgodilo nikdar poprej, to je dosegla prelita kri slovenskih mučnikov. Ves narod brez razlike strank se je našel skupnim pred odprtim mrtvaškim odrom in spomnili so se, da je vendar svetih stvari, ki nam vsem skupaj morajo biti svete. Zdi se, da se je iz te nesreče tudi porodila akcija vseh strank za enotno postopanje v vseh skupnih narodnih in gospodarskih vprašanjih. Tudi naša prisrčna nada je, da bi se konečno otresli onega detinskega načina medsebojnega boja, ki je dosedaj prinesel toliko škode našemu narodu. Boj mora biti, ali v skupnih stvareh zahteva priprosti razum, da se skupno nastopa. Ako je nedolžno prelita kri nas privedla do tega spoznanja in ustvarila začetek boljše dobe, potem bodo imena padlih mučnikov večno blestela v zgodovini našega naroda.

V Ljubljani je že zavlada radikalizem, stremeč po emancipaciji iz spora tujinstva. Upamo in prepričani smo, da ne ostane pri momentanem navdušenju. Gospodarski boj za emancipacijo zahteva mnogo vstrajnosti in mnogo žrtev.

Železničarsko vprašanje.

Splošno znano je, kako se vslužbeni c. kr. avstrijskih železnic borijo od leta 1905 sem da bi dosegli izboljšanje svojega žalostnega položaja. Posebno tekoče leto je nekako stalo pod znakom železničarskih postulatov. Znan je poglavitni predlog, ki ga je v zadnjem zasedanju državnega zbora stavil socijalno-demokratični poslanec Ellenbogen, naj se sprejme v proračun svoto od 20 milijonov za izboljšanje plač imenovanih vslužbencev. Zaradi tega je železničarska konferenca, ki se je vršila dne 8. 9. in 10. septembra na Dunaju in na kateri se je razpravljalo o vseh aktualnih željah in zahtevah železničarjev ne samo važna se stališča zgodovine železničarskega gibanja, nego v prvi vrsti z obzirom na taktiko, ki se jo namerava uveljaviti v svrhu doseganja vseh postulatov železničarjev. Referat o sedanjem položaju železniških vslužbencev c. kr. avstrijskih želez. je imel socijalno-demokratični poslanec Tomschik. Le ta je opisal gibanje železničarjev od 1905. leta naprej in je govoril o regulaciji uradniških plač, ki ima stopiti v veljavo s 1. januarjem prihodnjega leta in skrčeni svoti od 8:3 milijonov kron, ki jo je vlada potom kompromisa namenila za ureditev vseh železniških uslužbencev državnih železnic, vstevši one severne železnice. — V razpravi, ki je sledila Tomschikovu poročilu, so vsi delegatje izjavili enoglasno, da vladine koncesije niso nikakor zadostne in da se jih kot take ne more in ne sme nikakor sprejeti. Bilo je celo govornikov, ki so predlagali, naj se takoj prične s pasivno rezistencijo. Vendar te so premagali treznejši elementi in se je po končani debati sprejela enoglasno nastopna Tomschik-ova rezolucija:

„Zaupniki skupnega avstrijskega železničarskega proletarijata, zbrani dne 8. septembra 1908, se zavedajo velike odgovornosti, ki jim jo nalaga resni trenot-k. Oni vejo, da s v tem kritičnem momentu odgovorni ne le nasproti svojim organi-

take že skoro zastarele reči, ko so se pa spomnili, so prenehali se z njimi radovati in premišljajo, kako bi si pomagali.

In zgodovina gre, usmeva se ironično in pripravljaja iznenadenja. Na vseh straneh je naproženo, iz vseh kotov lahko pride. „Bolni mož“, je napolnjeval Evropo s skrbi, zdravi Turek jo navdaja s strahom. Pri bolnem se je tresla za dedščino, pri zdavem se za vse, kar mu je že vzela in izmnila iz njega. Pred ustavo je ležala nevarnost evropske vojske v Carigradu, po ustavi stoji tam.

Gotovo je, da se po podelitvi ustave Azija ne bo več začela v Carigradu. Nasprotno: kos Azije bo pripojen k telesu Evrope. In da krene zgodovina Evrope na druga pota, nego je šla do sedaj. Narod, katerega dnevi so bili v evropskem koncertu takorekoč šteti, postane velik faktor v njegovem življenju. In morda je celo namenjen, da postane deficitivni ureditelj usode naših jugoslovanskih bratov: morda bode to močno, zdravo, pošteno in odkrito azijsko pleme postalo kristalizacijsko središče, okoli katerega se bode skupila velika konfederacija balkanskih narodov — naloga, katero bi bila mogla in morala izvesti druga državna zveza, ako bi bila mogla spoznati smisel svojega življenja. Pa ni ga poznala doma, kaj še le za mejami...

zacijam, ampak vsemu delavstvu in ljudstvu sploh. Svesti si te odgovornosti, so temeljito proučili ponudbe železniškega ministerstva glede ureditve beraških razmer državno-železniškega oboja in morajo izjaviti, da so te ponudbe premalenkostne in v vsakem pogledu nezadovoljive. Iste niso v stanu izpolniti niti najmanje onih nad državnih železničarjev, ki so jih pričakovali od obljub železniškega ministerstva, danih leta 1905. Zbrani zaupniki izjavljajo to popolnoma upravičeno, in sicer iz sledečih razlogov:

1. Glede ureditve službenega in delavnega časa se ni ukrenilo še ničesar;
2. Maksimum provizoričnega službovanja še sedaj ni določen, dasiravno je to pri privatnih železnicah že urejeno;
3. Denarna sredstva, določena za izboljšanje plač, so popolnoma nezadostna;
4. Doklade dovoljene eksekutivnemu uslužbenemu oboju niso nikakor primerne njega težki službi; vihu tega pa se več uslužbencev, ki imajo opravljati službo po noči, pri tem sploh ni vpoštevalo;
5. Prožnim čuvajem se niso vzela v poštev naturalna stanovanja in se jim ne izplačuje vsled tega odnosa diferenciala;
6. Avtomatika pri pomikanju in avanziranju se je zboljšala premalo;
7. Izvanredna avanziranja s pomočjo ugodnih kvalifikacij in s pomočjo takozvanega „zaslužnega“ križca, se niso odpravila.

To so pomankljivosti in pogrški, katerih zaupniška konferenca nikakor ne more prezreti in v svrhu mirnega sporazumljenja poskuša še zadnje in jedino sredstvo, to je, sklepa izvoliti posebni izvrševalni komite, kateremu nalaga, da se upusti takoj v pogajanja s železniškim ministerstvom, ki naj odpravi omenjene krivice. Konferenca pooblašča ta izvrševalni komite, da uporabi v dosego cilja vsa prikladna sredstva.

Konečno pa zaupniška konferenca izjavlja, da ne popusti ničesar od zahtev, zbranih v zakonskem načrtu poslance Tomschika in v Ellenbogenovi resoluciji, ter zahteva, da se iste izvedejo v celem obsegu. Tudi mi se pridružujemo popolnoma resoluciji Tomschik. Da so zahteve železničarjev opravičene, to je moral priznati v svojem zadnjem budgetnem govorom tudi toli varčni finančni minister vitez Korytowski. Ni pa dovolj, da se priznava opravičenost teh le zahtev — ampak jih je treba kolikor toliko tudi spoštiti. A naravnost nedopustljivo je, odreči železničarjem potrebna pobojšanja s smešno motivacijo, da tega ne premaga „proračun“. „Državne potreščine“ naj si bodo kolikor se hoče opravičene, vendar je prva dolžnost vlade skrbeti, da se odpravijo žalostne razmere, katere odklikujejo železničarsko upravo v Avstriji in katere ne služijo gotovo na čast ne proslavljenemu ministerstvu Beck — ne državi.

Politični razgled.

Deželni zbori.

Goriški.

Goriški deželni zbor je imel otvoritveno sejo v sredo. Takoj prvi dan je bila prva redna seja na predlog posl. dr. Gustava Gregorina soglasno prekinjena v znak žalovanja in protesta radi ljubljanskega krvoproilitja.

Druga redna seja je že stala v znamenju razburjenja. Pajer-Gregorčičeva zveza je doživela grozen fujasko, kajti laško buržoazijska liberalna-slovensko-kmetijska klerikalna večina je ostala v — manjšini. Šlo je namreč za vlitve v verifikacijski odsek, ki je velike važnosti, ker ima dobiti v presojo protestovane volitve poslancev. Pajer in Gregorčič sta hotela stvar skuhati tako, da bi obvarovala Berbuča in razveljavila volitve Štreklja in Saunika. A bili so preglasovani vsled kompromisa med laško ljudsko stranko in slovenskim klubom. Ta kompromis je le taktičnega pomena, zruši dosedanjo strahovladno na Goriškem. Ko je predlog „veščine“ propadel, se je zgodil parlamentarni škandal, da je celo deželni glavar zbežal s seje, ko so njegovi somišljeniki zapustili zbornico. Govori se zato, da ni izključeno, da se Goriški deželni zbor razpusti.

Štajerski.

Skrivnost štajerske deželnozbornske volilne reforme je končno razodeta. S to volilno reformo so sedaj vladajoče stranke rešile za nje važno vprašanje: Kako si ohranimo gospodstvo v deželni zboru. Gospodstvo ostane tudi po „reformi“ neprikrajšano v njih rokah. Najvažnejše določbe tega načrta so: 1. število virilnih glasov se pomnoži za dva, (rektorja tehnik v Gradcu in montanistiške visoke

šole v Ljubnem). 2. Kurija veleposestnikov ostane nespremenjena, število nje poslancev isto ko prej. 3. Zastopstvo trgovskih zbornic ostane nespremenjeno. 4. Število mestnih mandatov se pomnoži za 7, število kmetijskih mandatov za 4, onih v splošni kuriji pa za 2. — 5. Število deželniških odbornikov se pomnoži od 6 na 7 in sicer: dobi veleposostvo 1, mesta 2, kmetijske občine 2. iz cele zbornice se izvolta 2. — 6. V kurijo mest in trgov bodo uvrščeni tudi vsi kraji, kateri volijo po državnozbornem volilnem redu z mesti. 7. V mestni kuriji se vsi kraji volilni okraj iz nekaterih trgov v bližini Gradca, eden pa iz delov dosedanjih mestnih volilnih okrajev Ptuj in Celje. 6. Število kmetijskih volilnih okrajev se pomnoži od 19 na 22 s skupaj 27 mandatov, od katerih jih odpade na Gornje in Srednje Štajersko 18 na Spodnje Štajersko 9. — 9. V splošni kuriji bode skupaj 10 volilnih okrajev in sicer 4 mestni in 6 kmetijskih. Volilno pravico v mestni ali kmetijski kuriji ima, kdor plača vsaj 10 K direktnih davkov ali pa vsaj 20 K osebnega dohodninskega davka. 11. V splošni kuriji volijo samo oni, ki nimajo volilne pravice v drugih kurijah. — Z obzirom na to, da imajo v kurijah samo oni volilno pravico, ki plačujejo nad 20 K osebnega dohodninskega davka, bode potisneno v splošno kurijo mnogo ljudi, ki so dosedaj volili v kurijah. Splošnost volilne pravice bo torej za one, ki ne plačujejo nikakega direktnega davka, zelo dvomljive vrednosti.

Moravski. Moravske deželne finance so v žalostnem stanju. Proračun za leto 1909 kaže 25 milijonov kron deficita. Z obzirom na to ni deželni odbor stavil nikakih predlogov, kako naj se ta ogromni primanjkljaj pokrije ter je prepustil deželni zboru, da sam ukrene. Ako bi hoteli teh 25 milijonov pokriti z dokladami, morali bi povisati deželne doklade za realne davke na 91 od sto, za ostale davke pa na 101 od sto! Da deželni odbor ni imel poguma staviti tak predlog, je umljivo.

Češki. V češkem deželni zboru so veleposestniki gospodarji. Sprejet je bil predlog, naj se izvoli 11 komisij, v katerih naj bodo zastopani veleposestniki Čehi in Nemci vsak po 9 poslancih. Mladochi so sicer ugovarjali, da je taka razdelitev na tretjine popolnoma krivična, ker ne odgovarja dejanskim razmeram, a končno so predlog vendar sprejeli in s tem prepustili veleposestnikom, da po svoji volji odločijo sporna vprašanja med Čehi in Nemci.

Krvoproilitja na Češkem in zlasti v Ljubljani so imela svoj odmev v češkem deželni zboru, kjer se vršijo burne seje in Nemci obstruirajo.

Konec proračunskega spora v Nürnbergu.

S tem interesantnim sporom, ki je, kakor znano, nastal iz vprašanja: ali smejo socijalno-demokratični poslanci v določenih krajih in pod določenimi pogoji glasovati za proračun, ako mislijo, da s tem lahko dosežejo pozitivnih vspehov v prid proletarijata ali pa morajo isti vedno in povsod, ne oziraje se na momentane za delavstvo ugodne konstelacije v eni ali drugi državi, uveljavljati strogo stališče stranke, ki veleva: glasovati proti proračunu, — smo se bavili že v prošli številki. Proti vsakemu pričakovanju — se je večina nürnbergovskih delegatov 258 nasproti 119 izrekla za ortodoksno in dogmatično stališče strankinega vodstva in je stem spoznala, da niti najugodnejše razmerje in največje obljube vlade ne morejo odtegniti socijalne demokratične parlamentarne frakcije svoje elementarne dolžnosti: da glasuje proti proračunu. Pravimo, proti vsakemu pričakovanju, kajti ves svet je pričakoval, da strankino vodstvo ne bode dopustilo, da stvar pride do svojega ekstrema: do glasovanja, ki bi koncu konca le zasvedočilo razkol ki je navstal med severom in jugom radi ene principijelne zadeve, in ki gotovo ne bi v razvoju nemške socijalno demokratične stranke pomenjal napredek marveč nazadovanje. Pričakovalo se je, da se bode našla zopet ena magična „formula“, ki bode dala zadoščanje starem intranzigentnemu Bebelu (vodstvu stranke) in ob enem konciliantnemu Fromme-u (zastopniku juga). Vendar le: stranka je hotela na vsak način, pa raj si bodi to tudi proti volji velike manjšine, proglasiti svetu, da socijalno-demokratična stranka ne odneha niti za las od svojih skrajno radikalnih in revolucionističnih načel, katere ji je vcepil veliki učitelj Marx in ki obsojajo socijalno demokratično stranko, na večno skrajno opozicijo. Ne vemo, ali je to bilo taktično. Konstatiramo samo to, da tudi resni in merodajni socijalno-demokratični časopisi kakor „Arbeiter Zei-

tung" menijo, da bi bilo veliko boljše, če bi se ednostavno sprejela kakšna principijelna rezolucija, v kateri socialna demokracija še enkrat potrjuje svoje principijelno nase sprotstvo proti vsakemu proračunu. Naj si boče kakor koli, nürnbergski sestanek se častno pridružuje libeškemu in drugim znanim sestankom, ki dokazujejo vedno bolj potrebo, da se socialno-demokratska stranka revidira v smislu, da bode prilagodila svoja teoretična načela potrebam življenja.

DELAVCI, TOVARIŠI, kupujte svoj list „Narodni Delavec“, ker edino tako boste dokazali, da ste res zavodni delavci.

Domače vesti.

Mili obisk. Danes prispeta k nam, tržaškim delavcem, v obisk dva zastopnika češkega delavstva, državna poslanca Klofač in Buřival. Naše delavstvo priredi jim na čast komers, ki se bo drevi vsil po 8. uri v gledališni dvorani „Narodnega doma“. Jutri pa bo shod. Slovenski narodni proletarijat se čuti visoko počeščenim po tem obisku in upa, da se iz istega izcimijo tesnejši stiki med slovenskim in češkim delavstvom. Naj živi vzajemnost med slovenskim delavstvom. Vrlima bojovníkom pa za pravice naroda in delavstva kličemo: dobrodošla ob Adriji, na teh vročih tleh slovanskih!

Vi pa, delavci, ki pogostujete mile goste, prilijte v obilem številu na pozdravni komers, zlasti pa na shod.

Na nocojšnji komers vabi „N. D. O.“ tudi širše slovensko in sploh slovansko občinstvo, ki čuti simpatije do narodnega delavstva.

Členi „N. D. O.“, ki so se preselili iz prejšnjega stanovanja, so naproseni, da prijavijo v najkrajšem času svoje novo stanovanje v uradih „N. D. O.“

Razburjenje v Trstu radi krvavih dogodkov v Ljubljani in shod „N. D. O.“ Takoj v ponedeljek popoldne, ko se je zvedelo o krvavih dogodkih, ki so se dan prej izvršili v Ljubljani, je začelo vreti mej tržaškimi Slovenci vseh slojev. Na večer je bila razburjenost dosegla vrhunec in trebalo je vse zgovornosti uplivnih mož, da se ni ljudstvo spustilo v kake demonstracije. Policija, ki je bila opazila razburjenje naših ljudi, je pa močno zastražila vsa tukajšnja nemška gnezda.

„Narodna delavska organizacija“ je pa za v torek zvečer sklicala protesten shod v svojih prostorih. Ogromno število členov se je vdeležilo tega shoda.

Modra zastava „N. D. O.“, razvita za predsedniško mizo, je nosila črn trak v znak žalovanja. Istotako so bile povite v črno vse luči v prostorih „N. D. O.“

Shod je otvoril tov. predsednik dr. Josip Mandič: „Narodna delavska organizacija“ — je dejal — je spolula žalostno dolžnost s tem, da vas je pozvala na shod. Shodu ni predmet strokovna zadeva; ne, temu shodu je namen, da na primeren način protestiramo proti krvoprolitju v Ljubljani in da izrečemo naše sočutje ob odprtem grobu padlih žrtev. Človek se mora vprašati, zakaj da je prišlo do žrtev? In odgovor je ta le: „Le zato, ker so naši bratje v Ljubljani na postalven način manifestirali svoje ogorčenje nad napadi, ki so jih na njih vprizorili Nemci v Ptuj. Manifestirali so proti nemu, ki so jih v Ptuj zagrešili Nemci, torej so manifestirali za red. A, mesto da bi se jih zato pohvalilo se je streljaljo nanje!“ (Burni kliči: „Doli z militarizmom“).

Tu je govornik opisal izgredo, ki so se vršili v Ptuj o priliki skupščine družbe v. Cirila in Metoda.

„A mi nismo ogorčeni le kakor Slovenci — je dejal dalje govornik — ampak tudi kakor delavci, kajti vsi, ki so bili v Ljubljani ranjeni in vmorjeni, so sami delavci!“

Dejal je dalje, da največa krivda na krvoprolitju zadeva vladu, ki bi bila zaslužna, da mi pokažemo naše ogorčenje na ulici. „No — je dejal — mi se ne bomo nemcem maščevali na ulici, marveč na gospodarskem polju. V Trstu igra nemški kapital veliko vlogo, in ta kapital naj obni naše maščevanje. Če razbijemo parip, ima to le hipen efekt, a nam ni za hipen, ampak za trajen efekt, za trajne posledice!“

Pozivljal je na to govornik navzoče, naj nikar ne demonstrirajo na ulici.

Na to je govornik podpredsednik tov. Ja klič. On je bil priča krvavih dogodkov v Ljubljani (bil je šel namreč na zapni shod „N. D. O.“). Poročal je torej o dogodkih, kakor očividec. Pravi izgrede da so zaželi še le potem, ko so vojaki streljali na ljudi. Videl je na lastne oči, kako je neki vojak zabodel nekó gospo v bajonetom v hrbet (izrazi groznega ogorčenja). „No, mi v Trstu vendar ne bomo demonstrirali proti Nemcem na ulici, — je dejal — ker jim nočemo deloti reklame. Saj Nemcev v Trstu ni; mi nočemo vedeti zanj. Če bi mi nastopili proti njim, potem bi se kričalo, da so „tržaški Nemci“ v nevarnosti. To bi pa bilo za nas korak nazaj, kajti dosedaj neznani Nemci, bi takoj postali slavni. Mi jim pa ne smemo pomagati do slave!“

Govorili so še nekateri govorniki, na kar je spregovoril drž. poslanec dr. Rybář, ki je istotako priporočal poslušalcem naj se ne spuščajo v poulične demonstracije, ker s tacimi demonstracijami škodimo le le sami sebi. Priporočal je pa, naj se naše maščevanje vrši na gospodarskem polju.

Po govoru dra. Rybářa je tov. predsednik dr. Mandič s primernim govorom zaključil shod, na kar so se poslušalci mirno razšli.

Proti koncu shoda je primarsirala v ulico Vienna cela stotnja policistov, ker se je policija bala kakih demonstracij. No, naši ljudje so bili prepametni, da bi ne bili poslušali svojih voditeljev, ki so jim priporočali, naj se vedejo mirno.

Kje naj visi zastava z „Narodnega doma“? Dan pogreba žrtev ljubljanskega krvoprolitja je na splošno zahtevo bila razobešena zastava na pol droga z okna »Narodnega doma«. Ta stavba ima reprezentativen in celo simboličen pomen v Trstu in dostojnost zahteva, da bodo vse in vsakojake manifestacije na tem kraju — dostojne! Ni pa bilo dostojno, da je zastava visela ne z glavnega balkona, ki tvori arhitektonično središče pročelja, ampak gori z okna pod streho.

Zgodilo se je to, kakor se je doznalo, radi malenkostnega in v takem slučaju neumestnega dlakocepljenja se strani vodstva „Slavjanske Čitalnice“, ki slučajno razpolaga s tem balkonom.

Imeli smo vže sestavljen jako oster članek proti temu postopanju. No, poizvedeli smo, da so se gospodje v tem ekskluzivnem narodnem društvu zavedeli svoje zmote. Zato za danes — punktom.

Radi dostojnosti. Znano je, da je c. kr. namestništvo prepovedalo žganjarjem odpirati žganjarne pred 7. uro zjutraj. Vendar se dobi žganje na prodaj že pred 5. uro zjutraj. Za to poskrbe posebne vrste ljudje, ki prodajajo žganje kar po ulicah. Mi pa priporočamo našim tovarišem, naj se nikar ne spozablajo tako daleč, da bi pili žganje na javni cesti, ker to je vendar nedostojno. Da, to je nedostojno, čeravno to delajo razni vneti in „zavedni“ socialni demokratje, kakor smo jih nekateri zasačili v sredo v jutro tik pred rojanskimi oboki.

Poseben način priganjanja so iznašli podkapatje tržaškega tehničnega zavoda (Stabilimento Tecnico Triestino). — Znano je, da so delavci tega zavoda potom „N. D. O.“ pred kakima dvema mesecema vložili na vodstvo zavoda spomenico za nektera zboljšanja njih položaja. Sedaj pa podkapatje v tem zavodu priganjajo delavce z besedami: „Delajte, delajte! Kako hočete, da hom govoril za vas, če ne boste delali?“ — Posebno se v tem odlikujejo podkapatje v fužni št. 8. Kapo v tej fužini, neki Spazzapan, se je pa nekó celó tako daleč spozabil, da je enemu naših tovarišev, ko je imel nekaj vzdigniti, zaklal: „Alo, vzdigni, vzdigni, Narodni dom!“

Gospodu Spazzapanu in njegovim priganjačem povemo, da naj se samo pazijo, da mi, ki nam predbacivajo Narodni dom, nekóč v resnici ne „vzdignemo“, kajti vedo na, da če homo enkrat „vzdignili“, bo znalo to njih jako drago stati!!

Za zadrugo voznikov. Prošlo nedeljo, dne 20. t. m. se je ob 9. in pol uri predp. vršilo napovedano posvetovanje delegatov iz tržaške okolice in istrskega koperskega okraja radi ustanovitve zadruge voznikov. Vabilu Dr. Josipa Mandiča so se odzvali skoraj vsi delegatje iz tržaške okolice, iz Doline, Boljunca, Boštata, Ricmanj itd. Na sejo je prišel tudi dolinski župan g. Josip Pangerc, ki je na predl g. Dr. Mandiča prevzel predsedništvo na seji. Dr. J. Mandič je predložil seji od njega sestavljena pravila za vozniško zadrugo in je razun tega predložil delegatom

ona bivstvena vprašanja, toliko upravnopravnega, kolikor finančno-tehničnega značaja, glede katerih se morajo delegatje izreči. Točka za točko so se temeljito in resno pretresala pravila, ki so po neznatnih spremembah bila sprejeta v vsej svojej celoti. Seja je trajala do čez 1. uro pop. — Sklenilo se je, da se bodo delegatje še enkrat sešli in sicer dne 12. oktobra t. l., na kar se bo v čim krajšem času sklical vstanovni shod. Ob tej priliki se je konstatiralo, da je že sedaj zagotovljeno, da bode zadrugi pripadalo do 300 voznikov. Sploh znači nedeljska seja velik vspuh v pripravljalnem delu za ustanovitev imenovane zadruge. — Upamo pa ob enem da bo to velik vspuh v razvoju gospodarskega in socialnega razvoja naših voznikov in konec njihovi dosedanji — bedi.

Odgovorni urednik: ŠTEFAN KOS.
Lastnik in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Književne novosti.

GREGORIČ: **Poezije**, zv. IV. K 2:20
vezano „ 3:20
GOVEKAR: **„Dobra gospodinja“**,
gospodarska knjiga za naše mlade
gospodinj, vezano 2:80
„Štiri ruske slike“, povesti —60
BENEŠ: **„Brođakovski odvetnik“**. 1:50
Kip Gregoriča 4:—

Vsakovrstne mašne knjige po raznih cenah.

Balončki v narodnih barvah po raznih cenah.

NOVOST! NOVO ST

Nakiti za dvorane in vrte pri zabavah

v belo-modro-rudeših barvah, komad po 4 metre dolg stane po 40, 50, 60 in 80 vinarjev.

Vse te knjige, papir in potrebščine se dobivajo v

Slovanski knjigarni in papirnici Josip Gorenjec TRST. — Ulica Valdirivo 40.

Uljudno naznanjamo, da smo otvorili popolnoma na novo urejeno

trgovino izgotovljenih oblek za gospe, gospode in otroke

ter zagotavljamo točno in solidno postrežbo, kakor tudi najnižje, stalne cene. Priporočamo se najodličnejšim spoštovanjem

Bohinec & Co. - Trst
Via delle Torri št. 2 (za cerkvijo sv. Antona novega).

„TRŽAŠKA POSOJILNICA IN HRANILNICA“

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši.
(Vhod po glavnih stopnicah). — TELEFON št. 952.

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4%

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vlaga se lahko po 1 K. Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave po 5½ in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Ima najmodernejše urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

Poštno-hranilnični račun 816'004.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

TRST—NOVI-YORK, via Patraso in Palermo, odhod 3-krat na mesec.
TRST—NOVI-ORLEANS, via Patraso in Palermo, odhod vsaki mesec.
TRST—BUENOS-AIRES, via Almeria, Cadix, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos in Montevideo, odhod vsaki mesec.
Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksuznimi inštalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzoplov.
Za informacije se je oglasiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Molin Piccolo št. 2, ali pa kateremu si bodi agentu ali korespondentu družbe.

VABILO
na
vinsko trgatev
ki se vrši
v nedeljo 4. oktobra 1908
v krasno okinčanih prostorih
Konsumnega društva v Rojanu.

Na vspredu je:
Veliki srečolov. Šaljiva pošta. Veseloigra. Prosta zabava. PLES.
Začetek ob 4. uri popoldne.

Dr. Fran Korsano
specijalist za sifilitično in kožne bolezni
ima svoj ambulatorij
v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9.
(nad Jadransko Banko)
Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol pop.

Zaloga likerjev v sodčeh in butilkah
Jakob Perhanc
TRST — Via delle Acque — TRST
Veliki izbor vsakovrstnih najfinjših in starih vin v butilkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.
Podpisani priporoča sl. občinstvu svoji
pekarni in sladščičarni
v ulici CASERMA 17, in na TRGU CASERMA 4, kjer ima na razpolago vedno svež kruh najfinjše sladščice, potice itd. ter razne likerje in vina v butilkah.
Udani
Alojzij Gul.

ZIVNOSTENSKA BANKA PRO ČECHY A MORAVU - Obrtna banka za Češko in Moravsko.

Ustanovno leto 1868. Menjalnica: Via Nuova šte. 29. Podružnica v Trstu. Bančni prostori: Via S. Nicolò 30. TELEFON! 21-57
CENTRALA v PRAGI. — Podružnice na Dunaju, L. Herrengasse 12, v Brnu, Budjejevičih, Krakovu, Lvovu, Mor. Ostravi, Plznu, Prostějovu in Taboru. — CENTRALA v PRAGI.

KUPUJE IN PRODAJA VREDNOSTNE PAPIRJE, VALUTE IN DIVIZE — Akceljski kapital: K 30.000.000. — Rezervni in varnostni zakladi črez: 9.500.000. — Brzojavl: Ž.vnostenská, Trst
— PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO — **4 1/4 %** Vloge na vložne knjižice **4 1/4 %**
— LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH — **ESKOMPT MENIC IN INKASO, BORZNA NAROČILA** — Tekoči računi in računi na bančni žiro. — STAVBNI KREDITI. — KREDITI PROTI DOKUMENTOM VKRANJA.

Krojač Pavel Kočevar

se priporoča členom „N. D. O.“, bratom Sokolom in vsemu sl. občinstvu. — Izvršuje vsakovrstne obleke, kakor tudi sokolske kroje. Postrežba točna, cene zmerne **Svoji k svojim!** Pavel Kočevar, krojač TRST, ulica Nicolò Machiaveli 13, TRST.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

pekarno in sladščičarno

Campo Belvedere št. 2

kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladščiče, potice itd. Udani **Filip Trobec.**

Filip Ivanišević

: zaloga dalmatinskega vina :
— lastni pridelki v Jesenicah pri Omišu
v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)
v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „Ali Adria“ ul. Nuova šte. 11 in „Al fratelli dalmati“ ulice Zudecehe šte. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

Katarina Vatovec

priporoča sl. občinstvu svojo

gostilno „Pri Detelji“

v ulici Belvedere 7

kjer ima na razpolago najboljša vipavska in istrska vina. kakor tudi izvrsten kraški teran in Dreherjevo pivo. Posluži lahko z mrzlimi in gorkimi jedili.

Anton Jerkič,

odlikovani fotografski atelje za moderno slikanje

GORICA, Gosposka ulica št. 7.
: ELEKTROFOTOGRAFSKI ATELJE :
TRST, Via delle Poste št. 10.

SVOJI K SVOJIM!

Prva slovanska brivnica

■ ■ ■ v Trstu ■ ■ ■

Priporočam slov. občinstvu u mestu in v okolici svojo higijenično vrejeno

: slovansko : brivnico

v ulici Saverio Mercadante št. 1

(blizu Slovanske knjigarne).

Vekoslav Gjurin
brivec.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo dobroznano

gostilno s krasnim vrhom „Al buon ritrovo“

v ulici Stadion šte. 19,

kjer toči kraški teran prve vrste, najboljše istrsko belo in črno vino, poleg tega izvrstno vipavsko in tudi dalmatinsko vino, kakor tudi Dreherjevo pivo ter more poslužiti z domačo kuhinjo kakor tudi z mrzlimi jedili. — Posebno ugodno za delavce.

Za obilen obisk se priporoča rodoljub **Andrej Furlan.**

Prevode vsakršnih spisov ali tiskovin iz slovenščine ali hrvaščine na italijanščino ozir. nasprotno, oskrblja v tem popolnoma izvežbana oseba. Naslov v uradih »Narodne delavske organizacije« ulica Lavatoio št. 1, I.

Podpisana priporoča sl. občinstvu svojo gostilno

„Pri rojanskem hribu“ v Rojanu za cerkvijo,

kjer toči najbolje

vipavsko, črno istrsko in domače Škuretovo vino

po jako zmernih cenah.

Ima na razpolago tudi pivo Göss.

Točna postrežba.

Antonija Mesesnel.

Podpisani priporoča svojo

GOSTILNO v ul. dell' Istria 658

kjer toči najizvrstnejša istrska vina in dalmatinski opolo. Postreže lahko tudi z mrzlimi in gorkimi jedili.

G. Babič.

Slovanska knjigoveznica v Trstu ANTON REPENŠEK

ul. Cecilia št. 9.

priporoča se sl. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela od najpriprosteje do najfinejše vrste.

Postrežba točna in solidna.

Kdor hoče piti dober

teran

ali dobro

: vipavsko :

ali pa najbolje

istrsko vino

naj se oglasi v gostilni pri »STARI BRESKVI« ki je last **Hinka Kosiča** v ulici del Belvedere 17, kjer dobi tudi najizvrstnejšo kuhinjo in vse to po najzmernejših cenah.

: NOVO POGREBNO PODJETJE :

v Trstu, ul. Vincenzo Bellini 13, telefon 1402

tik cerkve sv. Antona novega.

Bogato preskrbljeno z najlepšo in vso pogrebno opravo. Mrtvaški vozovi na izbero, za prireditev vsakovrstnih pogrebov.

Lastna izdelovalnica in zaloga vencev in raznih ovetlic itd.

Prodaja vsakovrstnih predmetov mrtvaške stroke. Zaloga voščenskih sveč, z lastno tovarno. — Prodaja na debelo in na drobno

Sprejema naročila za prirejanje pogrebov na deželo in v inozemstvo.

VODSTVO.

Pozor Slovenci! V. Dobauschek

Edina prilika!

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Velika zaloga zgotovljenih oblek za moške in dečke

kakor tudi perila in vsakovrstnega oblačila za moške.

Vsled postopne sezone prodajam vse blago ki je imam v zalogi po jako znižanih cenah.

Izvršuje se naročila za moške obleke po meri.

Zaloga črnih klobukov za moške.

Govori se slovensko.

Delniška glavica: **K 10.000.000.**

Telefon 19-95.

OSREDNJA BANKA ČEŠKIH HRANILNIC

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

Vlog okoli: **K 85.000.000**
Naslov za brz.: SPOROBANKA

4 1/4 % vloge na knjižice.

Menjalnica. BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Premijene vlogbe po 4 3/4 %

Centrala denarnih zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4% bančne obligacije

Vloge na tekoči račun do

4 1/4 %

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje)

KUPUJE IN PRODAJA VREDNOSTNE PAPIRJE (RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA, PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

VALUTE IN DEVIZE
PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Escompt menic in inkaso, borzna naročila
SAFE-DEPOSITS
Promese k vsem žrebanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

4 1/4 % VLOGE NA KNJIŽICE.
— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN — VLOŽENI DENAR OBREŠTUJE SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : : STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI DOKUMENTOM VKRANJA. — — —

Uradne ure: 9 — 12., 2.30 — 5.30. — Brzojavl: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 793.